

Τα "πλακάκια" στους πεζόδρομους: ναι! στη συντήρηση - αναβίωση των κάτω γειτονιών της παλιάς Λευκωσίας

Η σύγκρουση μεταξύ ιδιωτικών συμφερόντων και προστασίας του περιβάλλοντος είναι καλά γνωστή στους περιβαλλοντιστές. Είτε πρόκειται για τον Ακόμα, είτε για τον Πεδιαίο, είτε για την αρχαία Αμαθούντα, είτε για την ολότητα σχεδόν των παραλιών. Το θεωρούμε ως "ουδέτερο" 3 κράτος, "αδυνατεί" συνήθως να παρέμβει είτε διότι πρέπει "να ανορθώσουμε την πληγμένη οικονομία μας", είτε διότι δεν του παρέχονται ευχέρειες από το νόμο (που θα τον φτιάξει κάποτε, που θα του πάει, και θα μείνουμε ξηστικοί μπροστά στο εύρος και το μεγαλείο του), είτε παρανομεί τα ίδιο (παροχή χαλίτικης γης κατά τύχη παραλιακής ή εκκλησιαστικής (και η εκκλησία κράτος είναι) είτε προσπαθεί για παραχώρηση γης από το "μελλοντικό" πάρκο Αθαλάσσας, ποτέ για νοσοκομείο, πότε για πανεπιστήμιο, πότε για ιππόδρομο, πότε για νεκροταφείο, απόφαση για ανέγερση σχολείου στο πάρκο Ακαδημίας).

Πολλοί περιβαλλοντικοί σύνδεσμοι περιόριζαν το ενδιαφέρον τους φανατικά στη κρατική ή εκκλησιαστική περιουσία για να μη θίξουν τον "ιερά θεσμό" της ιδιωτικής περιουσίας. Ευτυχώς η αντι-οικολογική αυτή αντίληψη της διαίρεσης του περιβάλλοντος σε ιδιωτικό και δημόσιο, άρχισε να τίθεται υπό αμφισβήτηση από την ίδια την ζωή και από το ίδιο το γεγονός φυσικά, ότι η φυσική ισορροπία δεν μπορεί να λαμβάνει υπόψη το καθεστώς ιδιοκτησίας.

παλιά Λευκωσία

Η συντήρηση-αναβίωση της Παλιάς Λευκωσίας αποτέλεσε και αποτελεί το "σήμα κατατεθέν" της δημοκρατικής πολιτικής της πρωτεύουσας. Στο ξεκίνημα της η αντίληψη για την συντήρηση της Παλιάς Λευκωσίας όπως βασικά την εξέφραζε το δημαρχείο, αποτελούσε την συνισταμένη μιας αναζήτησης δημιουργίας τουριστικών θελγήτρων για την πρωτεύουσα και μιας προσπάθειας επέχτασης του μουσειακού πλούτου (για λόγους τουριστικής χρήσης αλλά ασφαλώς και για λόγους στήριξης της αρχαιολογίας η διαφορετικά μιλώντας για τη στήριξη μιας τουριστικής αντιμετώπισης του παρελθόντος της Κύπρου από το σημερινό Κύπριο). Σαν αποτέλεσμα όλων αυτών είχαμε την σκηνογραφία της Λαϊκής Γειτονιάς, την αποσπασματική ανακήρυξη διατηρητέων σπιτιών ή τεμαχίων του ιστορικού κέντρου της πρωτεύουσας, τον γιγαντισμό του Αρχιεπισκοπικού μεγάρου και του Παγκυπρίου Γυμνασίου δίπλα από το διατηρητέο - μουσείο του Χ'Γεωργάκη και για παράδειγμα, την ανέγερση του συνοικισμού του Ταχτακαλά όπου πλέον δεν χρειάζεται να λέγονται θεωρίες για το κατά πόσο σεβάστηκε ή όχι την αρχιτεκτονική - πολεοδομική αντίληψη της περιοχής. (Επ' αυτού προτείνουμε σ' όποιον ενδιαφέρεται να δει συγκεκριμένα τη διαφορά συντήρησης και σκηνογραφικής αναπαράστασης, ν' ανέβει σ' ένα ψηλό κτίριο του Ταχτακαλά, π.χ. στον μιναρέ, και να κοιτάξει κάτω τη διαφορά ανάμεσα στον συνοικισμό και την πλαϊνή γειτονιά).

το σχέδιο χρυσαλινιώτισσας

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο προτείνεται το σχέδιο Χρυσάλινιώτισσας. Προνοεί την συντήρηση και αναβίωση του Αγίου Κασσιανού, της Χρυσάλινιώτισσας και ενός μικρού μέρους του Ταχτακαλά. Είναι μέρος του Ρυθμιστικού Σχεδίου (master-plan) Λευκωσίας. Θεωρούμε ότι αυτό το σχέδιο είναι κατά βάση ορθό για τους ακόλουθους λόγους:

α) Αφορά ουσιαστικά, διατηρημένες γειτονιές οι οποίες θα αναπαλαιωθούν, συνολικά. Δηλαδή δεν πρόκειται ούτε για επιλεκτική αναπαλαίωση, ούτε για αναπαλαίωση προσόψεων, πράγμα που θεωρούμε ως τη βάση μιας καλής συντήρησης. Οι κενοί χώροι που θα πρέπει να γεμίσουν (ή δεν θα πρέπει) είναι λίγοι και επομένως μειώνεται ο κίνδυνος επανάληψης προηγούμενων λαθών.

Φυσικά η συνολική αυτή συντήρηση αποτελεί ουσιαστικά παρθενική εργασία. Υπάρχει μεν η εμπειρία που περιγράψαμε, δηλαδή κότα βάση το τι πρέπει ν' αποφευχθεί, και η γνώση της κατά μονάδα (σπίτι), αναπαλαίωσης. Στη διάρκεια της εκτέλεσης όμως πρέπει να υπάρχει επαρκής παρακολούθηση - κριτική, η οποία ελπίζουμε να γίνει με διάθεση διαλόγου περισσότερο, παρά σύγκρουσης.

β) Η βάση γι' αυτό το διάλογο προτείνεται από το σχέδιο προς τους χρήστες της γειτονιάς και αποτελεί μέρος του. Η υλοποίηση του όμως αποτελεί οπωσδήποτε παγκύπρια πρώτη (το γεγονός βέβαια ότι προτείνεται από τα πάνω μειώνει τη δυναμική που θα μπορούσε να έχει). Αποτελεί υποθέτω η πρόθεση, μεταφορά από ανάλογες εμπειρίες της Ευρώπης όπου η συντήρηση *έπρεπε* εκ των πραγμάτων να γίνει με τη συγκατάθεση και συνεργασία αν όχι με την καθοδήγηση των κατοίκων της γειτονιάς.

γ) Η αναπαλαίωση θα συνοδεύεται από την αναβίωση, την αποκατάσταση δηλαδή της παραδοσιακής χρήσης της γειτονιάς, δηλαδή την οικιστική. Για το σκοπό αυτό θα προσελκυστούν νέοι κάτοικοι χαμηλής ηλικίας έτσι που να δημιουργηθεί μόνιμη πληθυσμιακή ισορροπία. Διάφορα μέτρα θα αποτρέπουν την εύκολη μετακίνηση του πληθυσμού, όπως η προσφορά σπιτιών που να παρέχουν τις απαραίτητες σύγχρονες ανέσεις ως ένα βαθμό, η ιδιοκατοίκηση, και η δημιουργία κοινοτικής υποδομής (χώροι πρασίνου, πεζόδρομοι, κοινοτικό κέντρο (γιατρός, κοινωνικός λειτουργός, βιβλιοθήκη, κέντρο συναντήσεων, νηπιαγωγείο μερικά μαγαζιά).

Οι ιδιοκτήτες

Μετά την εξαγγελία του σχεδίου υπήρξαν αντιδράσεις από ιδιοκτήτες σπιτιών της περιοχής που επηρεάζονται από τις απαλλοτριώσεις που συνόδευαν το σχέδιο. Κάπου 56 τεμάχια, είτε σπίτια, είτε οικόπεδα απαλλοτριώνονται. Το κριτήριο για την απαλλοτρίωση των σπιτιών (25-30) ήταν το ότι ήταν άδεια, πλην 2 περιπτώσεων που οι ένοικοι τους (μη ιδιοκτήτες) θα μετακινηθούν σε άλλα σπίτια). Οι ιδιοκτήτες με ανακοινώσεις τους στον τύπο εμφανίζονται σαν "Σύνδεσμος Κατοίκων" των γειτονιών. Υποστηρίζουν οιονδήποτε (sic) σχέδιο αναβίωσης αλλά είναι εναντίον των απαλλοτριώσεων. Από πληροφορίες που έχω στην πραγματικότητα υπάρχουν πολύ λίγες ενστάσεις, 6 μέχρι στιγμής και η δική μου εκτίμηση για τους αντιδρούντες, που σημειωτέον εγκατέλειψαν την περιοχή από τον πόλεμο και πριν, είναι ότι εκτός από μερικούς που αντιδρούν συναισθηματικά στο να χάσουν το πατρογονικό τους κι ίσως να επιστρέφουν, οι υπόλοιποι προσπαθούν να αυξήσουν το ποσό της αποζημίωσης που θα πάρουν ενώ κάποιοι άλλοι, οι λιγότεροι θέλουν να κρατήσουν το σπίτι τους έτσι που έμμεσα να οικειοποιηθούν ένα μέρος της βοήθειας της Ουνέσκο και να το πουλήσουν πολύ πιο ακριβά στο μέλλον. Στο μεταξύ ο πραγματικός Σύνδεσμος Κατοίκων Χρυσανιιώτισσας και Αγίου Κασσιανού (που αποτελείται από πραγματικούς κατοίκους της περιοχής ιδιοκτήτες και ενοικιαστές) εξέφρασαν την υποστήριξη τους στο σχέδιο. Για το σκοπό ένα μήνυμα υποστήριξης υπογραμμένο από 106 κατοίκους στάληκε στο δημοτικό συμβούλιο, ενώ αναμένονται και νέες υπογραφές.

Σε ανοιχτή συζήτηση που γίνθηκε στη Πύλη, ο δήμαρχος φάνηκε αρκετά συγκαταβατικός με τους ωρούμενους ιδιοκτήτες λέγοντας ότι αν υπάρχουν πολλές αντιδράσεις το σχέδιο δε θα εφαρμοστεί. «Είναι δυνατόν όμως να γίνουν κάποιες υποχωρήσεις νοούμενου ότι δεν θα επηρεάζουν ίο σχέδιο.»

Δεν νομίζω ότι υπάρχουν πιθανότητες μη εφαρμογής του σχεδίου. Οι "υποχωρήσεις όμως που δεν θα επηρεάζουν" είναι δυνατόν να γίνουν κατά τη γνώμη μου "υποχωρήσεις που επηρεάζουν". Φόβοι που μπορούν να στηριχτούν σε προηγούμενες υποχωρήσεις του δημαρχείου, όπως πρόσφατα για παράδειγμα στη περίπτωση Πεδιαίου.

Επίσης παρά το ότι οι βασικές κατευθύνσεις του σχεδίου φαίνονται σωστές, το σχέδιο δεν είναι επακριβώς γνωστό, και επιπλέον η θεωρία απέχει πολλές φορές αρκετά από τη πράξη. Η εμπλοκή

λοιπόν των χρηστών της γειτονιάς και των περιβαλλοντικών συνδέσμων μπορεί να αποδειχθεί χρησιμότητα. Για να φυλαχτούν αυτή τη φορά τα "πλακάκια" για τους πεζόδρομους, και μόνον.

Μια πρόκληση' και μια πρόσκληση λοιπόν για τους περιβαλλοντιστές.

κ.α.

Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση, Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Εντός των Τειχών (Τεύχος 31), Δεκαετία 1980-1989, 1988, Λευκωσία, Λευκωσία (νότια), Οικολογία, Δικαίωμα στην πόλη, Δημόσιοι Χώροι, Παλιά Πόλη Λευκωσίας

From:

<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:entostonteixon:no_31:plakakia

Last update: **2025/07/15 13:46**

